

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): éra
 Arrieta: éðe
 Bakio: eðé
 Bermeo: uyél
 Berriz: éra
 Bolibar: éðe
 Busturia: úyel
 Dima: éðe
 Elantxobe:
 Elorrio: éðe
 Errigoiti: eðé
 Etxebarri: úyel
 Etxebarria: éde
 Gamiz-Fika: eðé
 Getxo: éða
 Gizaburuaga: éða
 Ibarruri (Muxika): éðe
 Kortezubi: éða
 Larrabetzu: éða
 Laukiz: eðé
 Leioa: eðe
 Lekeitio: kórea
 Lemoa: éða
 Lemoiz: eðé
 Mañaria: ére
 Mendata: éðe
 Mungia: eðé
 Ondarroa: éra, eðiaś (mark.)
 Orozko: éða
 Otxandio: ére
 Sondika: éðe
 Zaratamo: éðe
 Zeanuri: éðe
 Zeberio: éðe
 Zollo (Arrankudiaga): éða
 Zornotza: ería

Araba

Aramaio: éra, lépera

Gipuzkoa

Aia: eré
 Amezketa: eré
 Andoain: eré
 Araotz (Oñati): ére

Arrasate: éra
 Arroa (Zestoa): eré
 Asteasu: eré
 Ataun: eré
 Azkoitia: éra
 Azpeitia: eré
 Beasain: ere
 Beizama: eré
 Bergara: ére
 Deba: eré
 Donostia: eré
 Eibar: éra
 Elduain: eré
 Elgoibar: ere
 Errezil: eré
 Ezkio-Itsaso: eré
 Getaria: eré
 Hernani: eré
 Hondarribia: eré
 Ikaztegieta: eré
 Lasarte-Oria: eré
 Legazpi: eðé, eréá (mark.)
 Leintz Gatzaga: éra, uyél
 Mendaro: eré
 Oiartzun: eré
 Oñati: eré
 Orexa: ére
 Orio: eré
 Pasaiako: ére
 Tolosa: eré
 Urretxu: ére
 Zegama: eðé

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurea Alta:
 kwéða, koréak (mark.)
 Alkotz: uéla (mark.), éðiak (mark.)
 Aniz: éðe
 Arbizu: eré
 Beruete: eðé
 Donamaria: éði
 Dorrao / Torrano: ére
 Erratzu: eðé
 Etxalar: eðé
 Etxaleku: eðé
 Etxarri (Larraun): eðé
 Eugi: uýela, uþélak (mark.)
 Ezkurra: eðé

Gaintza: eré
 Goizueta: eðé
 Igoa: eðé
 Jaurrieta: bustář kwérðara (mark.)
 Leitzu: eðé
 Lekaroz: éðe
 Luzaide / Valcarlos: uál, þustář uál
 Mezkiritz: uyélak (mark.), kórdak (mark.)
 Oderitz: eðé
 Suarbe: úyel
 Sunbilla: eðé
 Urdiain: eðé
 Zilbeti: uyélekín (mark.), sókekín (mark.)
 Zugarramurdi: eðé

Lapurdi

Ahetze: ^bhéðe
 Arrangoitze: éðe
 Azkaine: éðe
 Bardoze: ýstařtéri
 Beskoitze: héðe
 Donibane Lohizune: eré
 Hazparne: héðe
 Hendaia: eré
 Itsasu: héðe
 Makea: ^bhéðe
 Mugerre: heðe
 Sara: eðé
 Senpere: éðe
 Urketa: héðe, uhálak (mark.)
 Uztaritze: ^bhéðe

Nafarroa Beherea

Aldude: uál, ustař ualak (mark.)
 Arboti: uhál, yftář uhálak (mark.)
 Armendaritze: uhál
 Arnegi: ustář uhál
 Arrueta: úhal
 Baigorri: ustaR uhal
 Bastida: héðe, *uhál
 Behorlegi: ustař uhál, uhál
 Bidarrai: úhal, *eðé
 Ezterenzubi: bústaři uhál, bústaři héðe
 Gamarte: uál, ustář "alak (mark.), bustář
 heðe
 Garrüze: úhal
 Irisarri: uþál
 Izturitze: héðe

Jutsi: heðe, uhal
 Landibarre: uhál
 Larzabale: uhál, ustáři uhálak (mark.)
 Uharte Garazi: *úal

Zuberoa

Altzai: héde
 Altzürükü: héðe
 Barkoxe: héðe, ystař héðe
 Domintxaine: yftář hédjak (mark.), héðe
 Eskiula: ystař héðe
 Larraine: ystař héðe
 Montori: ystaR héðe, ystáR
 eðík (mark.), héðe
 Pagola: héðe
 Santa Grazi: héðe, ystař héðe
 Sohüta: héðe
 Urdiñarbe: héðe, ystař éðe
 Ürrusto: héðe, ystař héðe

Mapan sartzen ez diren erantzunak:

Gamarte (N): þustář heðe

1569. Mapa: coyunda (del yugo) / courroie (du joug) / band

GALDERA: 37020 ALEANR: I, 124

[Color swatch]	ede
[Color swatch]	ere
[Color swatch]	hede
[Color swatch]	edi
[Color swatch]	eda
[Color swatch]	era
[Color swatch]	üztar (h)ede
[Color swatch]	(buztar) kuerda
[Color swatch]	ual
[Color swatch]	uhal
[Color swatch]	ugel
[Color swatch]	uztar u(h)al
[Color swatch]	korrea
[Color swatch]	bestelakoak

- Uztarria lotzeko erabiltzen den uhala-ren izena galduen da.

- **Bestelakoak:** lepera (Aramaio), sokekin (Zilbeti).

Bakio: Ediek erozi be bai, ta in be bai, beixen narruegas. Narrue kuráu ondo.

Zeanuri: Edea ixiten da, oin kurtidute etorten dire narruen satie, lenago etzian ite sirean: narrue sikitu ta gero ebagi, da gero koipeagas untau formaea artu dayen, bigundu.

Zornotza: Beixen edo idixen narrue sikitzen danien ipini reglie da ebaten dire. Da gero kurau etxian. Esniaz da sekulesko mailluas ipini trankel baten gañien da jo.

Otxandio: Oñ atzenengoan gómaskuek pe bai. Len danak narruskuek ["ere"az].

Leintz Gatzaga: Ganau-narruenak die ["éra"z]. Orduen, ganau batzuk illten sien etxien be da aren narrue kendu da kurau ette san. Baña esan bestien morukoia. Eroste sana san itxurie kurautakoa, kurtidutakoa. Ganaue illte sanien, narrue joste san sueluen, tirantetirante da gero botate jakon kare bisixa, kare autza.

Legazpi: [Uztarria nola lotzen zen azaltzen du] lau, bost metro o

ola... Bueltak eman ber tzaie ["edé"az], adarran gañen asentatzen da uztarrie eta adarran gañen asentatzen danen, gero, ba, adar aita an lotzen die kopetatik... kopetakoa esaten zaiona jarri da aren gañetik an lotzen da adarreta eta, gero, buelta bi adar batei, buelta bi beste eta ola lotzen da, sujetatzeko.

Aia: Ganáu larrúbakiñ eiña ["eré"az]. Géo, Tolósatik ekárrri izándu gíñin, kamellubaena o éléphantien... gozúa izáte zan úa.

Gaintza: Bí eré, bakóitze baná, béeá larrúzkoák... uztárri bakárrak, ére bát.

Hendaia: Bakoitza beria ["eré"az]. Emen zolua badu eta or sartzeuzu eria eta kuña batekin ungi estutu.

Garrüze: Lotia... edo yosia... lau itzüli edo bost itzüli, lehenik adar batian, gio heben, gio berriz beste adarrrian.

Eskiula: Üztar-hedik, larria zen, etziren bardin hun, baziren xui, berdats eta gorriak. Gorrieta, bekhan zen hunik, hun zirelaik bazterrik gabe hun ziren; gio lützatzen ziren... Behar zen beiratü bustatzetik.